

21/09/2023

Onderwerp: Opmerkingen bij dossier PR3566

Geachte,

Gents MilieuFront wenst enkele opmerkingen te formuleren bij het ontwerp-MER "Green primary: Het pad naar CO2 neutraliteit" met dossiernummer PR3566.

GMF is tevreden dat ArcelorMittal deze stap van publieke raadpleging zet en ons de mogelijkheid geeft om al in een vroeg stadium onze opmerkingen en reacties door te geven.

We hopen dat de suggesties die hieronder uitgeschreven zijn, mee uitgewerkt worden in het definitieve MER dat bij de omgevingsvergunningsaanvraag hoort.

Met vriendelijke groeten,

Bouke Billiet

Beleidsmedewerker Gents MilieuFront

bouke@gentsmilieufront.be

0498/574.596

Project

Het project Green Primary omvat (1) de gedeeltelijke vervanging van de route sinterfabriekhoogoven naar een route DRI-EAF (direct reduced iron - elektrische vlamhoogoven) inzake de staalproductie, een elektrificatie van het smeltproces van ruwijzer en de mogelijkheid tot een omschakeling van het reductieproces van koolstof naar aardgas en in de toekomst eventueel waterstof. De nota geeft aan dat dit zal leiden tot een vermindering van ongeveer 3 miljoen ton CO₂-emissies per jaar vanaf 2030. Dat juichen we bij Gents MilieuFront uiteraard toe.

De omschakeling gebeurt in fases: een overgangsperiode (= tussensituatie) waarin de productie geleidelijk van hoogoven A naar de DRI-installatie en elektrische ovens verschuift; hoogoven A (inclusief sinterfabriek 1) wordt in 2030 stilgelegd.

Door het project zal het staal dus via sinterfabriek-hoogovenroute geproduceerd worden (sinterfabriek 2 en hoogoven B) en gedeeltelijk via de nieuwe DRI-EAF-route.

(2) Daarnaast wordt een uitbreiding van de productiecapaciteit gevraagd met 1 miljoen ton staal per jaar zodat 6,5 miljoen staal per jaar verwerkt kan worden.

(3) Bijkomende aanpassingen:

- uitbreiden opslag schroot met ca. 160.000 ton (nu slechts 76.650 ton vergund)
- nieuwe vrachtwagentoegang
- extra stockageruimte voor pellets en DRI
- toename van de inhoud beitsbanen
- ontbossing van ca. 42,6 ha door verplaatsen van installaties

Waterhuishouding

De waterhuishouding wordt besproken vanaf pagina 84. Qua waterbronnen worden er geen veranderingen voorgesteld. GMF is echter van mening dat - gezien het verplaatsen van een aantal installaties - een andere aanpak van de waterhuishouding zeker moet uitgewerkt worden.

(1) Recent werd de gewestelijke stedenbouwkundige verordening hemelwater strenger. Extra verhardingen zullen aan deze nieuwe verordening moeten voldoen.

(2) Het debiet van het kanaal is beperkt en in langere periodes zonder neerslag daalt dit debiet verder zodat de captatie van kanaalwater kan beperkt of verboden worden (gezien de internationale afspraken rond het debiet van het kanaal aan de grens met Nederland). Hierbij verwijzen we naar het afwegingskader prioritair watergebruik tijdens

droogte,

zie

<https://www.vmm.be/water/projecten/afwegingskader-prioritair-watergebruik-tijdens-d>

[roogte/projectverloop](#) en https://www.vmm.be/bestanden/VRAG-Eindrapport_TW.pdf

en

<https://www.vmm.be/water/projecten/afwegingskader-prioritair-watergebruik-tijdens-d-roogte/veelgestelde-vragen/zijn-bedrijven-voldoende-voorbereid-op-een-watercrisis>

(3) Het gebruik van leidingwater voor blussen kan vervangen worden door opgeslagen regenwater.

(4) Heraanleg van de site kan gepaard gaan met integratie van groene en blauwe netwerken wat zowel een positief effect heeft op de waterbalans als op de klimaatdoelstelling als voor opvangen van stof, zicht, groenwaarden...

Energieverbruik

Het totale energieverbruik zal toenemen van 98,98 PJ naar 131,47 PJ (inschatting) waarbij vooral de toename van aardgas (fossiele brandstof) opvalt. Er is in het overzicht geen rekening gehouden met de overstap naar waterstof als energiebron. GMF vraagt dan ook om deze optie mee te nemen bij de uitwerking. Een overschakeling ten laatste in 2033 is mogelijk. Hieronder een kopie van de tabel te vinden op pagina 91.

Tabel V-3: Energieverbruiken in actuele situatie (2021) en geplande situatie voor verschillende energiedragers

Energiedrager	Verbruik actueel (2021)	Verbruik tussenfase	Verbruik longterm geplande situatie	Eenheid
Aardgas	8.587.641	8.587.641	38.300.000	GJ
Gasolie	1.506	1.506	1.506	1.000 l
Zware fuel	1.390	1.390	440	ton
PCI-kolen	755.735	755.735	755.735	ton
Antraciet SIFA	142.614	0	0	ton
Cokes en fijncokes	1.266.896	1.266.896	1.266.896	ton
Cokesgruis	120.581	120.581	120.581	ton
Cokesgas	9.317.680	9.317.680	9.317.680	GJ
White spirit en industriële spiritus	1.906	1.906	1.906	ton
Afvalolie	452	452	452	ton
Elektriciteit (*)	1.508.666	3.600.000	3.600.000	MWh
Totaal primair energieverbruik (PJ)	98,98	101,76	131,47	

(*) Deze primaire energie mag niet meegeteld worden. Deze wordt geproduceerd uit kolen en poederkool.

Een deel siderurgisch gas wordt omgezet in elektriciteit die niet op de site van ArcelorMittal Gent verbruikt wordt is niet meegeteld.

Alternatieven

In het onderdeel inrichtingsalternatieven (vanaf pagina 102) wordt aangegeven dat er geen realistische zijn. GMF vraagt om de inrichtingsalternatieven die eerder bekeken werden op te nemen als inrichtingsalternatief. Bepaalde inrichtingsalternatieven kunnen milieuvoordelen hebben ten opzichte van de nu gekozen locaties (bijvoorbeeld minder ontbossing).

Daarnaast vraagt GMF om ook het alternatief waterstof mee uit te werken in deze studie met een timing van 2033 voor de overschakeling op waterstof.

Discipline water

Hierbij willen we verwijzen naar de eerdere opmerkingen geformuleerd in het onderdeel waterhuishouding (zie hierboven).

Lozing in oppervlaktewater

GMF vraagt om een screening te doen van het huidige afvalwater dat geloosd wordt, en alle mogelijke stoffen die in het afvalwater aanwezig zijn te identificeren. Als deze screening al bestaat, wordt deze mee opgenomen in het MER. Dit om in de toekomstige situatie een correcte inschatting te kunnen maken van de extra belasting die in het kanaalwater wordt geloosd. Het aantal op te volgen parameters kan dus ruimer zijn dan die opgenomen in de milieukwaliteitsdoelstellingen. Dus GMF gaat er niet mee akkoord (zie pagina 120) dat in het MER enkel wordt ingegaan op die stoffen waarvoor een norm zal aangevraagd worden en waarvoor een toetsingswaarde voorhanden is.

De toetsing gebeurt best aan de doelstelling opgenomen in het goedgekeurde stroomgebiedbeheerplan 2022-2027 - fiche van het Kanaal Gent-Terneuzen, terug te vinden via deze link:

<https://www.integraalwaterbeleid.be/nl/geoloket/overzicht-oppervlaktewaterlichamen>.

Deze doelstellingen zijn waterlichaamspecifiek. In de doelstellingen is opgenomen dat er geen achteruitgang mag zijn van de toestand in dit waterlichaam.

GMF vraagt ook om te toetsen aan de perfluorverbindingen. We verwijzen daarvoor naar deze website: <https://www.vlaanderen.be/pfas-vervuiling/pfas-lozingsnormen-voor-bedrijven>

Gezien er geen recente metingen zijn van het Kanaal Gent-Terneuzen, is GMF van oordeel dat tijdens de opmaak van dit MER, minstens 4 stalen (verdeeld over twee staalnamemomenten: 1 stroomopwaarts en 1 stroomafwaarts van de lozing) genomen en gescreend moeten worden van het Kanaalwater (alle mogelijke parameters). Deze screening geeft aan het bedrijf een meer correcte inschatting van wat er al in het water aanwezig is en wat het bedrijf toevoegt.

Gezien de bijkomende vragen van GMF in verband met oppervlaktewater, gaat GMF ervan uit dat milderende maatregelen voorgesteld kunnen worden.

We willen nogmaals wijzigen op het risico dat de captatie van kanaalwater tijdelijk beperkt of verboden kan worden. Rekening houden met deze worst-case, nl. dat er geen kanaalwater kan opgenomen worden, is zeker een relevante piste die verder onderzocht moet worden.

Luchtkwaliteit

We lezen dat volgende aspecten beoordeeld zullen worden (pagina 179):

- Verbrandingsparameters zoals NO_x, CO, SO₂
- Stof en samenstellende componenten zoals zware metalen
- VOS, PAKs en dioxines
- Andere parameters zoals NH₃, HCl, HF, H₂S
- Als afgeleide parameter wordt ook de impact van geur beoordeeld.

Als input voor de discipline biodiversiteit worden ook depositieberekeningen uitgevoerd met betrekking tot:

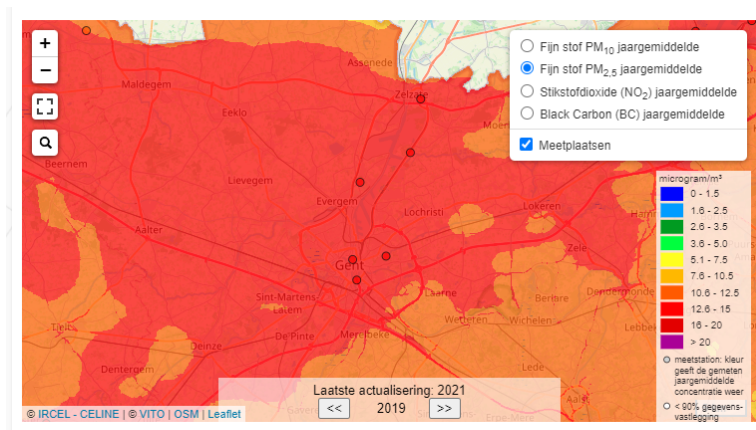
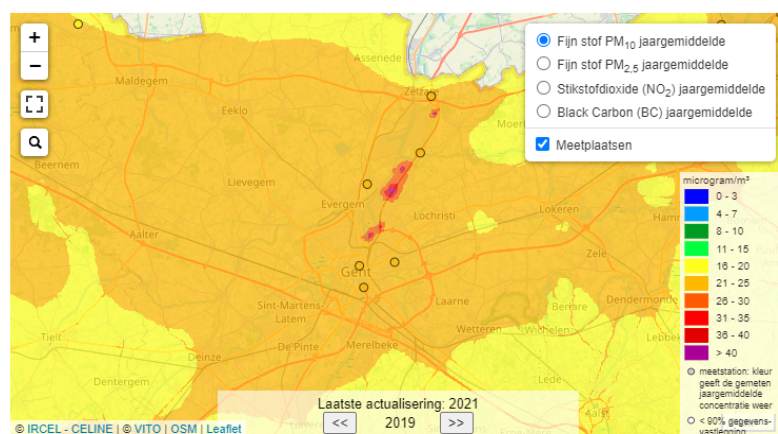
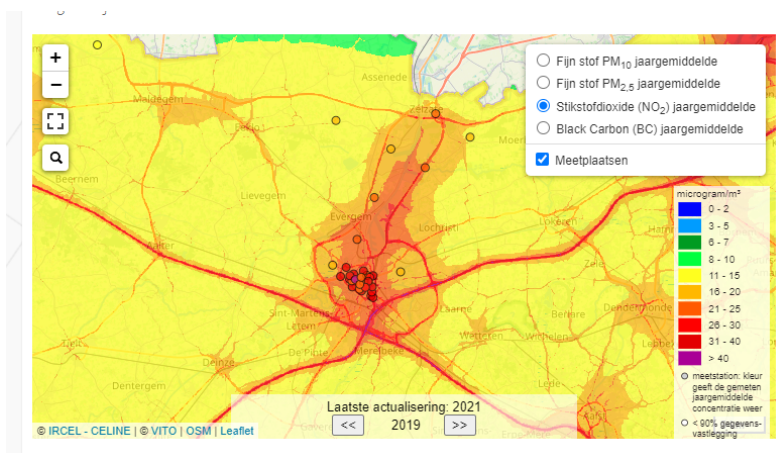
- Vermestende deposities (exploitatiefase) -beoordeling bij discipline biodiversiteit
- Verzurende deposities (exploitatiefase) -beoordeling bij discipline biodiversiteit

De emissies van broeikasgassen zoals CO₂, worden beoordeeld in de discipline klimaat.

Dit lijkt een vrij volledige lijst van te onderzoeken parameters.

Voor meetgegevens wordt verwezen naar het meetnet van de VMM, dit is echter beperkt. Bestaat de mogelijkheid (ook gekoppeld aan het andere MER) om gedurende een bepaalde periode extra metingen te laten uitvoeren van bijvoorbeeld fijn stof, stikstofoxiden en dergelijke?

We zochten ook de kaarten op rond de luchtkwaliteit op de website van de VMM (<https://www.vmm.be/lucht/evolutie-luchtkwaliteit>). We vonden volgende kaarten die een ander beeld geven van die opgenomen in het project-MER. De conclusies op basis van onderstaande kaarten is dan ook anders. Kan dit verder bekeken worden?

Uit de berekeningen luchtkwaliteit (pagina 221) blijkt dat bij scenario 1 van de tussenfase er voor tal van stoffen hogere emissies berekend zijn dan deze voor de geplande situatie op lange termijn. Voor enkele belangrijke parameters zoals o.a. NO_x, SO_x, H₂S en som PAK's is dit verschil substantieel. Scenario 1 lijkt dus geen wenselijk scenario te zijn.

Mens en gezondheid

ArcelorMittal houdt een klachtenregister bij. Het overzicht van de klachten (pagina 288) is hieronder opgenomen.

Tabel IX-75: Overzicht klachten 2018-2022

Jaar	Aard van de klacht				
	geluid	lucht/stof	water	geur	bodem
2018	4	4	2	1	-
2019	14	10	3	1	-
2020	7	4	1	5	-
2021	12	7	2	4	1
2022	8	5	-	2	-

Hieruit blijkt dat een goede opvolging van de productieprocessen meer dan nodig is.

Het MER maakt theoretische berekeningen van de mogelijke impact. In realiteit zijn er productieprocessen die stilvallen, niet optimaal werken, ongewilde lozing in de lucht of in het kanaal... Dit uit zich dan ook in klachten.

GMF vraagt om deze 'ongevallen' mee op te nemen in de berekening mens-gezondheid.

Biodiversiteit

De invloeden van de vermestende en verzurende deposities hebben een grote reikwijdte.

Een passende beoordeling en verscherpte natuurtoets is al opgemaakt en is als Bijlagen B1 en B2 toegevoegd. De conclusie van de passende beoordeling is dat het project een gunstige invloed heeft op de depositie over de hele site. De conclusie van de verscherpte natuurtoets: voorliggend project zal geen achteruitgang van de actuele natuurwaarden veroorzaken in VEN-gebieden.

Ontbossing

Door de inplanting van de nieuwe installaties zullen bestaande installaties verplaatst worden naar andere locaties op het terrein, waar momenteel bos aanwezig is. De totale te ontbossen zone bedraagt ca. 42,6 ha.

De effecten van het biotoopverlies door ontbossing en ruimtebeslag worden negatief beoordeeld. In het MER lezen we dat na toepassing van de boscompensatie de effecten door ontbossing als beperkt negatief beoordeeld worden. Waar de boscompensatie zal gebeuren, is echter onduidelijk. Vanuit GMF zijn we voorstander om

- een deel van de boscompensatie op het terrein zelf te doen en bomen deel te laten uitmaken van de groenstructuur van de bedrijfssite, en
- de boscompensatie te realiseren vóór de ontbossing gebeurt.

Klimaat

Klimaatverandering is een realiteit, en om gevaarlijke wijzigingen in de gemiddelde mondiale temperatuur tegen te gaan moet het gebruik van fossiele brandstoffen binnen een relatief korte periode uitgefaseerd worden, of moet minstens naar een netto nuluitstoot gegaan worden. In dit project-MER wordt uitgebreid ingegaan op de CO₂-reductie als het project gerealiseerd wordt. Wel is er een sterke toename van het gebruik van aardgas, een fossiele brandstof. Ook vanuit deze optiek is het wenselijk om de piste van waterstof als bron vanaf 2033 mee op te nemen.

Daarnaast bevat dit hoofdstuk ook een onderdeel rond effect op de weerbaarheid van de omgeving (vanaf pagina 359). We willen hier nog eens ingaan op de groen-blauwe dooradering van de site om deze klimaatimpact van intensere buien, extra verharde oppervlakte, langere periodes van droogte te counteren. GMF vraagt dan ook om deze inrichtingsalternatieven mee te nemen in dit project-MER.

In het onderdeelje droogte (pagina 363), wordt er vanuit gegaan, dat er geen bijkomend effect wordt verwacht. Vanuit GMF willen we wijzen op

- de verplichting van een bepaald debiet ter hoogte van de grens dat Vlaanderen moet leveren;
- het afwegingskader prioritair water (zie boven).

Bemaling

Voor de realisatie van de nieuwe gebouwen zijn uitgravingen nodig tot 5 m-mv. Hiervoor is een bemaling nodig. De beste keuze is een retourbemaling, indien dit niet mogelijk is moet de bemaling peilgestuurd zijn. In de tekst (pagina 364) is niet opgenomen of deze code van goede praktijk gevolgd wordt. Zie hiervoor:

<https://www.vmm.be/water/bouwen/bemaling-grondwater>

Grondwatergebruik

ArcelorMittal Gent heeft een vergunning voor het oppompen van freatisch grondwater. In het project-MER wordt geen melding gemaakt van de afbouw van de hoeveelheid vergund debiet. Het is de visie van de overheid om de grondwatervergunningen te beperken tot 20 jaar. Een afbouw van het gebruik van grondwater, ook in het kader van de klimaatdoelstellingen, is dan ook wenselijk.

Discipline - bodem

De discipline bodem is minimaal ingevuld. Het is onduidelijk wat de bodemkwaliteit is en hoe omgegaan wordt met de af te graven grond.

Zoals overal in Vlaanderen, zal de bodem perfluorverbindingen bevatten. Wellicht vanaf 1 januari 2024 gaat een nieuwe methodiek in voege rond het omgaan met de perfluorverbindingen in de grond. Het Tijdelijk Handelingskader met betrekking tot PFAS werd op 07/07/2023 goedgekeurd door de ministerraad. GMF wil op deze nieuwe richtlijnen wijzen zodat hier rekening mee gehouden kan worden.

Bouke Billiet
beleidsmedewerker GMF
Dampoortstraat 81
9000 Gent